

OKUL YÖNETİMİ

School Administration Journal

Okul müdürlerinin muhakkik olarak görevlendirilmeleri ile ilgili ortaya çıkan sorunlar

107

Hakan Düzgün

Özet: Eğitim sistemimizin uygulama alanı olan okullarda yetkili amirler olan müdürlere aslı görevlerinin yanında İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri tarafından ek görevler de verilmektedir. Bu görevlerin başında inceleme/soruşturma işlemlerini yürütmek üzere verilen muhakkiklik görevi gelmektedir. Çalışmada muhakkik olarak görevlendirilen okul müdürlerinin karşılaştıkları sorunların tespiti amaçlanmıştır. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi ve olgubilim deseni; veri toplamada görüşme tekniği kullanılmıştır. Yapılan görüşmeler içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırma kapsamında 2019-2020 eğitim öğretim yılında İstanbul İli Sarıyer İlçesi'nde görev yapan ilkokul, ortaokul ve liselerde görev yapan, daha önce muhakkiklik görevinde bulunmuş 12 okul müdürü çalışma grubunu oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak görüşme formu kullanılmıştır. Görüşmeler katılımcı iznine bağlı olarak ses veya yazı ile kayıt altına alınmıştır. Araştırma sonucuna göre, muhakkiklik görevi yapan okul müdürlerinin inceleme/soruşturma dosyalarının anlaşılır ve net olması, bilgi ve belgelere ulaşım, olaylarla mevzuatın zaman zaman uyumaması, raporların düzenlenmesi ve sunulmasında birtakım sorunlarla karşılaştıkları; muhakkiklik görevi verilmesi öncesinde, sonrasında ve devamında eğitimlerin verilmesi ve maddi kayıplarının karşılanması gerektiği araştırma sonuçları olarak ortaya çıkmıştır.

Anahtar kelimeler: *Muhakkik, okul müdürü*

Problems relating to the acceptance of school managers as inventigators

Abstract: In addition to their primary duties, the principals, who have authorized supervisors in schools, which are the application areas of our education system, are given additional duties by the Provincial and District National Education Directorates. Chief among these duties is the duty of the inspector assigned to carry out the examination/investigation procedures. The study, it was aimed to determine the problems faced by the school principals appointed as investigators. In this study, qualitative research method and phenomenological design; the Interview technique was used in data collection. The interviews were subjected to content analysis. Within the scope of the research, the study group consisted of 12 school principals who worked in primary, secondary, and high schools in the Sarıyer District of Istanbul in the 2019-2020 academic year and previously served as an investigator. An interview form was used as a data collection tool. The interviews were recorded with audio or text depending on the permission of the participant. According to the results of the research, school principals who act as investigators face some problems in the fact that the investigation/investigation files are clear and understandable, access to information and documents, events and legislation do not match from time to time, and that they face some problems in the preparation and presentation of reports; it has emerged as a result of the research that training should be provided and financial losses should be compensated before, after and after being assigned the duty of inspector.

Keywords: *Investigator, school principal.*

Başvuru/Submitted
28 Kas/Nov 2022

Kabul/Accepted
29 Oca/Jan 2023

Yayın/Published
30 Oca/Jan 2023

Makale Türü
Araştırma /
Research

Okul Yönetimi
School
Administration
Journal
2022, 2/2, 107-127.

Düzgün, H. (2022)
Okul müdürlerinin
muhakkik olarak
görevlendirilmeleri
ile ilgili ortaya çıkan
sorunlar, *Okul Yönetimi*
2(2), 107-127

Öncü Okul
Yöneticileri Derneği
2718-0808

Giriş

Kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde aksamaların önüne geçmek amacıyla gerekli tedbirlerin alınması önem arz eder. Kurumun sistemini koruması, sağlıklı bir işleyişle hizmetlerine devam etmesi esnasında ortaya çıkan ve kurum normlarına uygun olmayan personel davranışları inceleme soruşturma yoluyla tedbir kapsamına alınmaktadır. İdarenin görevleri arasında, kamu hizmeti iş görenlerini mesleki ve yönetim bakımından inceleme ve soruşturmaya tabi tutmak ve bunu bir neticeye bağlamak bulunmaktadır. Okullardaki personelin çeşitli sorunlarının incelenip-soruşturulması ve bir sonuca bağlanması idarenin en önemli görevlerinden birisini oluşturmaktadır (Eroğlu, 1985).

Ülkemizin geleceği için büyük önem taşıyan eğitim öğretim hizmetleri duyarlılık gerektirmektedir (Yıldırım vd., 2006). Öncelikli olarak eğitim kurumlarımızda adalet ilkesini tesis etmek gerekmektedir. Adalet anlayışı doğrultusunda inceleme-soruşturmaların yapılması gerekmekte olup bu durumun gecikmesi, çeşitli ayrımcı uygulamaların olması ya da getirilen tekliflerin disiplin amirlerince uygulanmaması adalet ilkesini zedeler ve kurumsal barışı yok eder. Bu bağlamda kurumlarda yapılan inceleme-soruşturmalar adaletin tesisini, milletin devlete güvenini sağlar aynı zamanda devletin bekası açısından da önemlidir (Karagöz, 2013).

Bir işin ehline verilmesi, kurumdaki görevlerin en iyi şekilde ve layıkıyla yapılması önemli hususlardır. Bununla beraber kurumda çalışanların denetlenmesi, rehberlik edilmesi, işini üstün bir performansla yapanların ödüllendirilmesi, vazifesini terk edenlere ve suç işleyenlere cezai yaptırım uygulanması da o kadar ehemmiyetli konulardır (Karagöz, 2013).

Ülkemiz nüfusunun artışına bağlı olarak eğitim kurumu sayısında da her geçen gün artış olmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı eğitim kurumlarında istihdam edilen öğretmen 1 139 673 kişilik sayıya ulaşmıştır (MEB, 2022). Bu büyüklükteki bir bakanlık bünyesindeki kurumlarda haliyle belirlenmiş mevzuata aykırı hareket edenler olduğu gibi, bir takım suç unsurlarını taşıyan davranışlarda bulunan personel de ortaya çıkmaktadır. Bu durumda da inceleme soruşturmalar başlatılmakta ve bu işlemleri gerçekleştirecek muhakkikler görevlendirilmektedir.

Bakanlık maarif müfettişleri haricinde disiplin soruşturmalarının kimlerin yürüteceği konusu 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda, 652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile 20.8.2017 tarihli ve 30160 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Yönetmeliği'nde açıkça belirtilmemiştir (MEB, 2017). Ancak Millî Eğitim Bakanlığı tarafından muhakkik görevlendirilmesi suretiyle de inceleme/soruşturma işlemleri yürütülmektedir.

Kelime olarak muhakkik, Türk Dil Kurumu sözlüğünde "gerçeği araştıran" olarak tanımlanır (TDK, 2022). Kamu kurumlarında, özelde Millî Eğitim Bakanlığı'nda ön inceleme ve inceleme-soruşturma göreviyle görevlendirilenler muhakkik olarak tanımlanır. "Müfettiş dışında soruşturma yapmakla görevlendirilen kişilere muhakkik denir" (Kırmızıgül, 1993, aktaran Düztepe, 2019).

Eğitim kurumları müdürlerinin 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu hükümleri uyarınca soruşturmacı/muhakkik olarak görevlendirildikleri görülmektedir. 9 Aralık 2016 tarihinde ve 29913 sayılı resmi gazetedeki yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun çıkarılmıştır (Kanun No:6764). Millî Eğitim Bakanlığı teşkilatında değişiklikler öngören kanun ile bazı önemli düzenlemeler de yürürlüğe girmiştir.

Kanunun yürürlüğe girmesiyle beraber iki bin civarında olan maarif müfettişi sayısını 500'e düşürmeyi öngörmektedir (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2016). Maarif müfettişi sayısının düşürülmesi ve soruşturma görevinin müfettişlerin asli görevi olmaktan çıkarılması ile birlikte muhakkiklik görevi başta okul müdürleri olmak üzere kurum müdürlerine hem büyük bir sorumluluk hem de büyük bir iş yükü getirmektedir (Düztepe, 2019).

Yukarıda da değinildiği gibi, Millî Eğitim Bakanlığı'nda inceleme-soruşturma görevi Maarif Müfettişlerinde bulunmaktadır. Ancak bakanlığa bağlı kurum sayısının fazla olması, buna karşılık müfettiş sayısındaki yetersizlik ve aynı zamanda, olayları yerinde çözme amacı doğrultusunda okul müdürlerine de inceleme soruşturma görevi verilmektedir.

Bu çalışmada İstanbul İlinde 2019-2020 Eğitim-Öğretim Yılı'nda muhakkiklik görevi yapmış olan okul müdürlerinin (ilkokul, ortaokul ve lise) muhakkiklik görevleriyle ilgili; göreve ilişkin emrin alınması, göreve ilişkin bilgi ve belgeye ulaşılması, ifade alınması, görevin raporlaştırılması sırasında karşılaştıkları sorunlar belirlenmeye çalışılmıştır.

İnceleme ve Soruşturma

Tüm örgütlerde olduğu gibi eğitim kurumlarının da amaçlarına ulaşma isteği, var olma nedenleridir. Örgütlerin bu amaç doğrultusunda varlıklarını sürdürmeleri, sahip olduğu personel bir başka ifadeyle insan kaynağı ve bu kaynağı iyi yönetme ve yönlendirmesine bağlıdır. Bunları gerçekleştirmek için de kanuni belgelerin yanında belirgin bir çalışma düzeni sağlamış kurum kültürüne sahip olmak önemlidir. Bir işin ehline verilmesi, kurumdaki görevlerin en iyi şekilde ve layıkıyla yapılması önemli hususlardır. Bununla beraber kurumda çalışanların denetlenmesi, rehberlik edilmesi, işini üstün bir performansla yapanların ödüllendirilmesi, vazifesini terk edenlere ve suç işleyenlere cezai yaptırım uygulanması da o kadar ehemmiyetli konulardır (Karagöz, 2013). Bu çerçevede disiplin sorunları oluşması durumunda kurumlar inceleme-soruşturma yoluna başvurmaktadır (MEB, 2007).

Bakanlık bünyesindeki kurumlarda belirlenmiş mevzuata aykırı hareket edenler olduğu gibi, bir takım suç unsurlarını taşıyan davranışlarda bulunan personel de ortaya çıkmaktadır. Bu durumda da inceleme soruşturma başlatılmakta ve bu işlemleri gerçekleştirecek muhakkikler görevlendirilmektedir.

Millî Eğitim Bakanlığının Disiplin Amirleri ve Muhakkikler için oluşturduğu soruşturma rehberinde soruşturma tanımı iki ayrı yönden aktarılmıştır. Bunların biri Disiplin yönünden soruşturma: "İhbar veya şikâyete bağlı olarak devlet memurları hakkında ilgili disiplin hükümlerine göre idarî merciler tarafından yapılan işlemler" şeklinde diğeri ise adli yönden soruşturma: "devlet memurları hakkındaki ihbar ve şikâyetlerle ilgili isnatların öğrenilmesinden iddianamenin

Kabulüne kadarki süreçte yapılan işlemler” şeklinde tanımlanmıştır (MEB, 2007). Soruşturmayla ilgili bir diğer tanımlamayı da Eroğlu (1985), çalışanın işin niteliği ya da işi yapma şekliinden kaynaklı ortaya çıkan ve suç sayılan hallerin bütün boyutlarıyla ortaya çıkarılması ve buna karşılık gelen cezaların belirlenmesi süreci şeklinde yapmıştır.

Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı kurumlarda yürütülen idari soruşturma, kurum personelinin mevzuat dışı davranışının veya suç işlemesinin öğrenilmesinden sonra başvuru süreci ifade etmektedir. Bu kapsamda yürütülen soruşturmalarda, yapılan görevin icrası ya da yükümlü olduğu kamu hizmetini ifa ederken mevzuat hükümlerine uyulup uyulmadığı hususu temel dayanak noktası kabul edilir. İnceleme-soruşturma dosyaları 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 125. Maddesinde belirtilen hususlar doğrultusunda değerlendirilir.

Ceza muhakemesi hukukunda soruşturma, şikâyet, ihbar veya başka bir şekilde bir suçun işlendiği izlenimini veren bir durumu öğrenen cumhuriyet savcısının yaptığı araştırma işlemlerinin tamamıdır. Cumhuriyet savcısı, kamu davasını açmaya yer olup olmadığına karar vermek üzere işin gerçeğini araştırmak üzere soruşturma başlatır (CMK m.160/1). Devlet memurlarının Türk Ceza Kanunu’nda suç olarak sayılan fiilleri işledikleri iddiaları üzerine atamaya yetkili amirler tarafından haklarında adli soruşturmaya gerek olup olmadığının incelenmesi ise ön inceleme olarak tanımlanmaktadır (MEB, 2006).

Bu bağlamda, Devlet Memurları Kanunu dayanak alınarak Millî Eğitim Bakanlığı mevzuatı doğrultusunda soruşturma onayının Vali/Kaymakamlık Makamından çıkmasıyla millî eğitim müdürlükleri tarafından Müfettiş/Muhakkik görevlendirilmesinin tebliği ile hazırlık aşaması başlar, inceleme/soruşturmayla görevlendirilen Maarif Müfettişleri/ Okul Müdürleri dosya inceleme ve delil toplama ve değerlendirme safhasından sonra, gerekirse bilirkişi görevlendirilmesi talebinde bulunabilir. Olayla ilgili taraflar ve diğer kişilerin ifadelerine başvurulur ve gerekli değerlendirmeler yapılır. Bundan sonraki aşamada belge ve kanıtların tasnifi ve soruşturma raporunun hazırlanarak ilgili makama sunulması söz konusudur (MEB, 2007).

Okul Müdürünün Görevleri

Okulu amaçlarına uygun bir şekilde sürdürmek okul yönetiminin görevidir. Okul müdürü, bir bakıma planlamadan sorumludur. Okulun insan kaynağını etkili ve verimli bir şekilde kullanacak planlamaya gitmeli, bu planın uygulanması ve denetlenmesini de okul müdürü yapmalıdır. Okul müdürü okulda iş birliği, iletişim ve eşgüdümün sağlanması yolunu seçmeli, ortaya çıkabilecek sorunlarla ilgili hazırlıklı olmalı ve sorunların çözümüyle ilgili görevleri yerine getirmelidir (Şişman & Turan, 2004).

Kavramsal boyutuyla birlikte okul müdürlerinin resmî olarak belirtilen görevleri eğitim kademelerine göre ilgili mevzuatında belirtilmiştir.

Okul Müdürlerine Muhakkiklik Görevi Verilmesi Okul müdürlerine ön inceleme ve inceleme/soruşturma görevleri verilmektedir. Ön inceleme farklılık arz etmektedir. Cumhuriyet Savcılığınca yapılan soruşturma izni talebi üzerine ya da izin vermeye yetkili makamın kendiliğinden verdiği soruşturma kararı üzerine yapılmaktadır. Arıca’ya (2006) göre, yetkili makamlarca görevlendirilen

kişiler, devlet memurlarının işledikleri veya işleyebilecekleri suçların gerçeklik derecesini tespit etmeye çalışır. Yetkili makamlarca görevlendirilen kişiler tarafından yapılan özel bir araştırma ve inceleme şekli olarak ön inceleme ifade edilmiştir.

Okul müdürleri açısından kendilerine verilen muhakkiklik görevi, kapsamı ile hukuk bilgisi ve soruşturma deneyimi gerektirmektedir. Okul müdürlerine verilen muhakkiklik görevi eğitim yönetiminin hukukla ilişkisi açısından önemli bir yere sahiptir. İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri hizmet içi eğitim faaliyeti kapsamında muhakkiklik kursları düzenlemekte ve yapılan görevlendirmelerde daha çok bu kurslardan faydalanan okul müdürleri, dosyalardaki içeriğe hâkim okul müdürleri arasından görevlendirme yoluna gitmektedir.

İnceleme-soruşturma alanında uzman okul müdürlerine görev verildikten sonra muhakkik öncelikle dosyadaki konuların tahlilini yaparak, hangi mevzuat kapsamında çalışacağını tespit eder ve bu doğrultuda planlamaya gider.

MEB İnceleme-Soruşturma ve Ön İnceleme Rehberi muhakkikler için bir inceleme/soruşturmada neler yapması gerektiği hususlarını ayrıntılı bir şekilde tarif etmektedir (MEB, 2007). Aynı şekilde MEB Teftiş Kurulu Başkanlığı İnceleme ve Soruşturma ile Ön İncelemede Kullanılacak Belge Örneklerini sitesinde yayınlayarak konuya katkıda bulunmuştur. Belirtilen bu rehber ve belge örnekleri dikkate alındığında muhakkikler tarafından şu aşamaları gerçekleştirmeleri gerekmektedir (MEB, 2022):

- İnceleme/soruşturma planı hazırlama
- İnceleme/soruşturmanın gizliliği ilkesine sadık kalma
- Bilgisine başvurulacak kişilerin tespit edilmesi
- İncelenecek Bilgi ve Belgeleri tespit etmek
- Yararlanılacak Mevzuatı belirlemek
- İnceleme/Soruşturma esnasında tespit edilen hususlar
- Bir sonuca ulaşma
- İnceleme/soruşturma raporu hazırlama ve ilgili makama sunma.

Muhakkik olarak görevlendirilen okul müdürleri ön inceleme, inceleme/soruşturma dosyalarını kendilerine veren makamın yetkilerine sahip olarak konuyu araştırır ve rapor hazırlar. Rapor disiplin cezası vermekle yükümlü disiplin amirine sunulur. Raporlar elde edilen bilgi ve belgelerin tahlil ve münakaşası sonucunda ilgili mevzuat doğrultusunda hazırlanır. Bir raporun şu bölümlerden oluşması gerekmektedir:

- Giriş
- İnceleme-Soruşturmanın Konusu
- Yapılan İnceleme ve Soruşturma Çalışmaları
- Bilgi, Belge ve ifadelerin değerlendirilmesi (Tahlil ve Münakaşa)
- Sonuç-Kanaat ve Teklif (MEB, 2022).

Adalet duygusunun tesis edilmesi, kusuru olanların bir an önce gerekli yaptırımlarla karşı karşıya gelmeleri gerekliliği, bu durumun diğer kişiler üzerinde de caydırıcı vasfını sürdürmesi açısından önem arz eder. Hak kaybına uğrayanların tatmin duygusunun sağlanması ve bunların dışında kurumlarda huzur ve sükûnu bozarak yer değişikliği yapması gerekenlerin de bir an önce yer değişikliğinde bulundurulması kurumların huzur ortamlarının sağlanması adına dosyaların bir an önce tamamlanması ve vakit kaybeden emri veren makama sunulması gerekmektedir (Yıldırım vd., 2003, aktaran Dal, 2019).

112

Okul müdürlerinin muhakkiklik görevleriyle ilgili yapılan alan çalışmalarından (Ayvaz, 2017) muhakkiklik göreviyle ilgili okul müdürlerinin görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Okul müdürlerinin çoğunun muhakkiklik görevini yerine getirirken zaman, emek ve para harcadığını; muhakkiklik görevinin okul müdürlerince angarya olarak görüldüğüne dair sonuçlar ortaya çıkarmıştır. Dal (2019) da okul müdürlerinin muhakkiklik görevine ilişkin görüşlerini tespit etmeye yönelik yaptığı çalışma sonucunda, okul müdürlerinin rutin işleriyle muhakkiklik görevini birlikte yürütürken zorlandıkları, şikayetçi ya da tanıkların ifade vermek istememeleri, hakkında soruşturma yürütülenlerin muhakkike karşı olumsuz tavırlarının olması gibi sorunlarla karşılaştıklarını; (Düztepe, 2019) okul müdürlerinin muhakkiklik görevleriyle ilgili öğretmen, yönetici ve müfettişlerin görüşlerini ortaya koymaya çalışmıştır. Çalışmada yasal, işleyiş ve ekonomik yönden çözüm önerilerinde bulunulduğu görülmektedir. “İlköğretim Müfettişlerinin Soruşturma Görevini Yerine Getirirken Karşılaştıkları Sorunlar” (Özmen ve Şahin, 2010) adlı çalışmada, görev emirlerinin iyi anlaşılabilmesi ve iş yükünün fazla olmasından dolayı, inceleme/soruşturmalara yeterli zamanın ayrılmadığı sonucuna varılmıştır.

Muhakkik olarak görevlendirilen okul müdürlerinin karşılaştıkları sorunları tespit etmek ve çözüm önerileri sunmak amacıyla yapılan çalışmada muhakkik olarak görev alan okul müdürlerinin göreve ilişkin emrin alınması, bilgi ve belgeye ulaşılması, ifade alınması, görevin sonuçlandırılması sırasında ne gibi sorunlarla karşılaştıkları; muhakkiklik yapan okul müdürlerinin karşılaştıkları sorunların çözümüne ilişkin önerilerinin ortaya konulması amaçlanmıştır.

Muhakkik olarak görevlendirilen okul müdürlerinin, kendilerine ek görev olarak verilen bu sorumluluktan dolayı ne gibi sorunlar yaşadıklarını ortaya koyması ve elde edilen bilgiler ışığında gerekli analiz ve yorumlar yaparak konu hakkında bulunulacak önerilerle muhakkiklik göreviyle ilgili yeni bir kaynak sunulmuş olacağından araştırmanın önemli olduğu düşünülmektedir.

Okul müdürlerinin muhakkik olarak görevlendirilmesiyle karşılaştıkları sorunların tespit edilmesinin bu alanda önemli bir katkı sunacağı muhakkaktır. Ayrıca tespit edilen bu sorunların dayandığı sebepler ve bunları ortadan kaldırmak için getirilecek çözüm önerilerinin bu araştırmadan elde edilecek bulgularla mümkün olabileceği düşünülmektedir.

Yöntem

Bu bölümde çalışma metodolojisi ile ilgili olarak araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, araştırma kapsamında veri toplama araçları, verilerin toplanması ve analizi ile ilgili açıklamalar yer almaktadır.

Araştırmanın Modeli

Muhakkik olarak görevlendirilen okul müdürlerinin muhakkiklik sürecinde karşılaştıkları sorunları belirlemeye yönelik nitel araştırma yöntemi ve olgubilim deseni kullanılmıştır. Bu yöntem ve deseni kullanma amacımız katılımcıların konuyla ilgili düşünce, algı ve tecrübelerini bütüncül bir yaklaşımla, gerçekçi bir şekilde ortaya koymaktır. Olgubilim, yaşanmış deneyimi değerlendirmeye odaklanan bir yöntemdir (Jasper, 1994; Miller, 2003, aktaran Kocabıyık, 2016). Bireylerin bir olguyla ilgili deneyimlerini, algılarını ve ona yüklediği anlamları ortaya çıkarmak olgubilimin amaçlarındandır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Nitel veri toplama yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin tercih edilmesinde, bu yöntemin konuyu anlamada daha etkili olması, sorunları daha iyi tanıma imkânı vermesi ve daha doğru sonuçlara ulaşılabilmesi gibi durumlar etkili olmuştur.

Yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılandırılmış görüşmeler kadar katı olmamakla birlikte yapılandırılmamış görüşmeler kadar esnek de değildir. Yarı yapılandırılmış görüşme, yapılandırılmış görüşmeden biraz daha esnektir. Katılımcılardan istenen bilgilerin alınması, bu bilgilerle ilgili doğrudan alıntı alabilme ve araştırma sorularını en kullanışlı şekilde görüşme katılımcısına sorma imkânını yarı yapılandırılmış görüşmeler verebilmektedir (Creswell, 2021). Bu teknikte, araştırmacı önceden sormayı planladığı soruları içeren görüşme protokolünü hazırlar. Buna karşın araştırmacı görüşmenin akışına bağlı olarak değişik yan ya da alt sorularla görüşmenin akışını etkileyebilir vekilinin yanıtlarını açmasını ve ayrıntılandırmasını sağlayabilir (Dal, 2019).

Çalışmada elde edilen nitel veriler içerik analizi yöntemine tabi tutulmuştur. Yıldırım ve Şimşek'e (2014) göre, içerik çözümlemesinde amaç, toplanan verilerden birbirine benzeyenleri belirli temalar altında birleştirmek ve bunları düzenli bir şekilde sunmaktır. Bu süreçte öncelikle verilerin kodlanması, akabinde elde edilen kodların sınıflandırılarak bu kodları en belirgin biçimde açıklayan temaların oluşturulması, verilerin belirlenen temalar ve kodlara göre düzenlenmesi ve yorumlanması basamakları izlenir.

Araştırmada görüşme planlanan katılımcılardan randevu alınarak, görüşme öncesinde sorular kendileriyle paylaşılmış ve katılımcıları muhakkiklik görevlerini yerine getirirken karşılaştıkları sorunları hatırlama imkânı tanınmıştır. Görüşme aralarında ara sorular sorularak konuyla ilgili bilgilerin tam olarak ortaya çıkarılmasına çalışılmıştır.

Araştırmada, görüşmeler yapılırken katılımcıların onayı doğrultusunda ses kayıtları alınmış ve bu kayıtlar daha sonra raporlaştırılmıştır. Devamında belirlenen temalar doğrultusunda özetleme ve yorumlama yoluna gidilmiştir. Yapılan yorumlamalar neticesinde elde edilen veriler kategorilerine göre kodlanarak çalışmaya devam edilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın evreni MEB'e bağlı okullarda 2019-2020 eğitim öğretim yılında görevde bulunan okul müdürleridir. Bu kapsamdaki tüm müdürlerle görüşme yapma imkânı olmadığından örneklem belirleme yoluna gidilmiştir.

Bu çalışmada nitel araştırmaya uygun amaçlı örneklem türlerinden ölçüt (kriter)

örneklem kullanılmıştır. Ölçüt örneklem, “önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır. Ölçüt örneklemedeki asıl nokta seçilecek olan durumların bilgi verme açısından zengin olmasıdır (Marshall, 1996. Aktaran Baltacı, 2018). Bu örneklem türünde, araştırmacı tarafından ölçüt ya da ölçütler hazırlanabilir ya da daha önceden oluşturulmuş bir ölçüt listesi kullanılabilir. Verilerin toplanmasıyla ilgili olarak belirlenen kişilerin tespitinde ölçüt olarak, okul müdürlerinin hâlihazırda görevde olmaları ve en az bir kez muhakkiklik görevinde bulunması özellikleri ön planda tutulmuştur. Bu kapsamda araştırmanın çalışma grubunu İstanbul’un Sarıyer ilçesinde görev yapan okul müdürleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini oluşturan okul müdürlerinden görüşme talebimize olumlu yanıt veren 12 okul müdürü ile görüşme yapılmıştır.

Araştırmada muhakkik olarak görev yapan okul müdürlerinin demografik özellikleriyle ilgili bulgular ve yorumlara bu bölümde yer verilmiştir.

Tablo 1’de araştırmaya katılan katılımcıların cinsiyet, mesleki kıdem, eğitim durumu ve branşlarına ilişkin verilere yer verilmiştir.

Tablo 1. *Katılımcıların Demografik Özellikleri*

Demografik Özellikler	Değişken	Frekans
Cinsiyet	Kadın	2
	Erkek	10
	Toplam	12
Mesleki Kıdem	3-8	2
	9-14	6
	15 ve üst	4
	Toplam	12
Eğitim Durumu	Lisans	8
	Yüksek Lisans	4
	Doktora	
	Toplam	12
Branş	Sınıf Öğretmeni	4
	Tarih ve Sosyal Bilgiler	2
	Din Kültürü ve AB	4
	Edebiyat	2
Toplam		12

Tablo 1’deki demografik özellikleri incelediğimizde cinsiyete göre dağılımda, erkek katılımcıların çoğunlukta olduğu anlaşılmaktadır. Mesleki kıdemlerine bakıldığında 3-8 yıl mesleki kıdeme sahip olanların en az, 15 yıl ve üstü kıdeme sahip olanlarında 9-14 yıl mesleki deneyime sahip olanlara göre daha az olduğu görülmektedir. Katılımcıların eğitim durumu incelendiğinde yüksek lisans ve lisans düzeyinde eğitim alan okul müdürlerinin sayısı eşit iken katılımcılar arasında doktora eğitimi alan okul müdürünün bulunmadığı anlaşılmaktadır. Tablonun son bölümünde yer alan branş dağılımına baktığımızda katılımcılardan Sınıf Öğretmeni ile Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi branşından olanların fazla olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama amacıyla geliştirilen (Ayvaz, 2017) “Okul Müdürlerinin Muhakkiklik Göreviyle İlgili Yaşadıkları Problemleri Belirleme Görüşme Formu” kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2014) göre görüşme, nitel araştırmada, araştırmacıların en çok tercih ettikleri veri toplama aracıdır. Öte yandan veri toplama aracı olarak görüşme kullanışlı bir yöntemdir.

Görüşme formunun oluşturulmasında “Okul Müdürlerinin Muhakkiklik Görevleri Hakkında Görüşlerinin İncelenmesi” (Ayvaz, 2017) adlı veri toplama aracından faydalanılarak, sekiz yıllık okul müdürlüğüm sürecinde üstlendiğim muhakkiklik görevlerinden elde ettiğim deneyim ve literatür araştırması neticesinde elde edilen bilgiler etkili olmuştur.

Ayvaz (2017) taslak görüşme formunun uzman görüşüne sunulmasıyla ilgili şunları aktarmaktadır:

Araştırmada, alt amaçlar doğrultusunda yöneticilerin görüşlerini almak üzere araştırmacı tarafından taslak görüşme formu oluşturulmuştur. Bu taslak görüşme formu alan uzmanlarının görüşlerine sunulmuş ve uzman görüşleri doğrultusunda, gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra görüşme formu, yeniden düzenlenmiştir.

Bu çalışmada kullandığımız “Okul Müdürlerinin Muhakkiklik Görevleri Hakkında Görüşlerinin İncelenmesi” görüşme formu hakkında Ayvaz (2017) geçerlik ve güvenilirlik ile ilgili pilot uygulamaya gittiğini ve Miles ve Huberman’ın (1994) formülü kullanılarak “Uzlaşma yüzdesi $P = \% 84.33$ değeri bulunarak”, araştırmanın güvenilir kabul edildiğini belirtmektedir.

Bu çalışmada daha önce uzman görüşüne sunulmuş görüşme formu kullanılmıştır (Ayvaz, 2017). Katılımcılarla yapılan görüşmeler samimi bir ortamda gerçekleştirilmiştir. Görüşme esnasında katılımcıların cevaplandıkları soruların yanıtları tekrar edilerek, katılımcı teyidi alınmıştır. Yanlış anlaşılan cevaplar düzeltilmiştir. Katılımcıların görüşme sırasında verdikleri yanıtlar bulgular bölümünde alıntılar şeklinde sunulmuştur. Çalışmada katılımcıların, çalışmanın amacına uygun katkı sunacak uygun bireylerden oluşmasına özen gösterilmiştir.

Verilerin Toplanması

Görüşmeler Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî okullarda görev yapan ve daha önce muhakkiklik görevinde bulunmuş İstanbul Sarıyer ilçesindeki okul müdürleriyle gerçekleştirilmiştir. İlkokul, ortaokul, imam hatip ortaokulu ve liselerde görev yapan 12 okul müdürüyle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Alınan randevular doğrultusunda, görüşme yapılmadan önce araştırmayla ilgili bilgi verilerek, konunun anlaşılması sağlanmıştır. Aynı zamanda görüşme formu katılımcıya verilerek sorular üzerinde düşünme ve gerçekleştirdiği muhakkiklik göreviyle ilgili deneyimlerini hatırlama fırsatı sunulmuştur. Görüşmeler ortalama 15 dakika sürecek şekilde planlanmıştır.

Görüşmeler, katılımcıların belirlediği saatlerde gerçekleştirilmiştir. Ses kayıt işlemleriyle ilgili katılımcıların müsaadelerine bağlı kalınmıştır. Katılımcılara bu çalışmaya katılımın gönüllülük esasına bağlı olarak yapıldığı, katılımcı isimlerinin çalışmada kodlanarak yer alacağı ve verilen bilgilerin sadece bu

çalışma kapsamında kullanılacağı ve etik ilkelere, gizlilik kurallarına uyulacağı bilgileri verilmiştir.

Verilerin Analizi

Çalışmada elde edilen nitel veriler içerik analizi yöntemine tabi tutulmuştur. İçerik çözümlemesinde amaç, toplanan verilerden birbirine benzeyenleri belirli temalar altında birleştirmek ve bunları düzenli bir şekilde sunmaktır. Bu süreçte öncelikle verilerin kodlanması, akabinde elde edilen kodların sınıflandırılarak bu kodları en belirgin biçimde açıklayan temaların oluşturulması, verilerin belirlenen temalar ve kodlara göre düzenlenmesi ve yorumlanması basamakları izlenmiştir (Ayvaz, 2017).

Araştırmada görüşmeler yapılırken katılımcıların onayı doğrultusunda ses kayıtları alınmış ve bu kayıtlar daha sonra raporlaştırılmıştır. Verilerin yazıya dökümü gerçekleştirilmiş ve bu dökümlerin doğruluğu kayıtların kontrolü yapılarak incelenmiştir. Devamında belirlenen temalar doğrultusunda özetleme ve yorumlama yoluna gidilmiştir. Yapılan yorumlamalar neticesinde elde edilen veriler kategorilerine göre kodlanarak çalışmaya devam edilmiştir.

Görüşmeler sırasında katılımcılara okul ve kişi isimlerinin gizli kalacağı taahhüdü verildiğinden, katılımcıların isimleri kodlanmıştır.

Araştırmada görüşme gerçekleştirilen ve muhakkik olarak görev alan okul müdürleri: M1, M2, M3, ... şeklinde kodlanmıştır.

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde katılımcıların görüşleri doğrultusunda araştırmanın bulguları ve elde edilen bu bulguların yorumlanmasına yer verilmiştir.

Muhakkik Olarak Görevlendirilen Okul Müdürlerinin Görev Emirleri ile İlgili Elde Edilen Bulgular

Katılımcıların araştırmada, “Soruşturma emrinin verildiği “Olur” un içeriği ile ilgili ne tür sorunlarla karşılaşmaktasınız?” sorusuna verdikleri cevaplar; “Anlaşılır”, “Konusu suç olmayan olaylara soruşturma Olur’u alınması” ve “Dosyanın yeterliliği” olmak üzere üç alt kategoriye ayrılmış ve analiz edilmiştir.

Tablo 2’te muhakkik olarak görevlendirilen okul müdürlerinin görev emirleri ile ilgili elde edilen bulgulara dair alt kategorilere ait verilere yer verilmiştir.

Tablo 2. Okul Müdürlerinin Görev Emirleri ile İlgili Elde Edilen Bulgular

Alt Kategoriler	f
Anlaşılabilirlik	8
Konusu suç olmayan olaylara soruşturma Olur’u alınması	3
Dosyanın yeterliliği	2

Tablo 2 incelendiğinde katılımcılardan kendilerine tebliğ edilen görev emirleriyle ilgili dosyaların anlaşılabilirliği ile ilgili 8 kişi olumlu görüş bildirirken, 4 katılımcı ise dosyaların anlaşılır olduğu görüşüne katılmadığını belirtmektedir. Diğer bir alt kategori olan, konusu suç olmayan olaylara soruşturma Olur’u alınmasıyla ilgili katılımcılardan 4’ü olumsuz görüş bildirerek, konusu suç olmamasına rağmen soruşturma açıldığı yönünde görüş bildirmektedir. Üçüncü alt kategoride dosyanın yetersiz olduğuna dair katılımcılardan 2’si görüş bildirmiştir.

Katılımcıların Anlaşılabilirlik Alt Kategorisine İlişkin Görüşleri

Çalışmada muhakkik olarak görev yapan okul müdürlerinden “anlaşılabilirlik” alt kategorisiyle ilgili görüş bildirdikleri belirlenmiştir (Tablo 2). Bu alt kategori ile ilgili 8 okul müdürünün görüşü tespit edilmiştir.

Okul müdürlerinin görev emirleri ile ilgili elde edilen bulgularla ilgili bazı katılımcıların görüşleri şöyledir:

–“Bazen gelen dosyalarda belirtilen konuların suç mu değil mi noktasında çok tereddütte düşüyoruz. Tabii yine de inceleme/soruşturma işlemi yapıyoruz, ancak sonuçtan bir şey çıkmıyor. Vē gereksiz zaman ve enerji kaybına sebep oluyor”(M4).

–“Bazı “Olur” tebliğlerinde birden fazla iddia birlikte yer alıyor. Bu iddiaların kısmen suç teşkil ettiğini bazı iddiaların ise, belki de ne eklersem kardır mantığıyla, suç teşkil etmeyen, rutin işlemler bile şikâyet konusu oluyor ve dosyaya ekleniliyor” (M9).

Muhakkik olarak görev yapan okul müdürlerinin temel dayanak noktaları 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’dur. Yukarıda görüşlerini aktardığımız bazı okul müdürleri muhakkiklik görevleri sırasında 657 sayılı yasaya göre suç olmayan hususların İnceleme/soruşturma dosyalarında yer almasının gereksiz yere zaman kaybına ve boşa harcanmış emeğe neden olduğunu dile getirmiştir. Dile getirilen bu olumsuz hususların önüne geçmek için şikâyet dilekçelerinin iyi tahlil edilerek, dilekçelerde konusu suç olan olayların araştırılması yönünde “Olur” çıkarılabilir.

Katılımcıların Dosyanın Yeterliliği Alt Kategorisine İlişkin Görüşleri

Araştırmada muhakkiklik görevi gerçekleştiren okul müdürlerinden 2’si tebliğde bulunulan inceleme/soruşturma dosyasının yeterli olmadığı görüşünü bildirmiştir. Katılımcılardan 10’u dosya yeterliliği hususunda herhangi bir görüş belirtmemiştir.

Muhakkik Olarak Görevlendirilen Okul Müdürlerinin Bilgi, Belge ve Delillere Ulaşma Aşamasında Karşılaşılan Problemlerle İlgili Elde Edilen Bulgular

Araştırmada katılımcılara “Yürüttüğünüz soruşturmalar ile ilgili bilgi ve belge toplama konusunda yaşadığınız sorunlar nelerdir?” sorusu sorulmuş ve verilen cevaplar doğrultusunda “Bilgi ve Belgelere Ulaşmada Sorun Olması”, “Kamera Kayıtlarına Ulaşamama”, “Belge Oluşturulmaması ve Arşivlenmemesi” alt kategoriler oluşturulmuştur.

Tablo 3’te muhakkik olarak görevlendirilen okul müdürlerinin bilgi, belge ve delillere ulaşma aşamasında karşılaşılan problemlerle ilgili elde edilen bulgulara dair alt kategorilere ait verilere yer verilmiştir.

Tablo 3. Bilgi, Belge ve Delillere Ulaşma Aşamasıyla İlgili Alt Kategorilerle İlgili Bulgular.

Alt Kategoriler	f
Kamera Kayıtlarına Ulaşamama	10
Bilgi ve Belgelere Ulaşmada Sorun Olması	4
Belge Oluşturulmaması ve Arşivlenmemesi	3

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların bilgi, belge ve delillere ulaşma aşamasıyla ilgili alt kategorilerden “Bilgi ve Belgelere Ulaşmada Sorun Olması” hususuyla ilgili 4 muhakkik olumsuz görüş bildirmiştir. “Kamera Kayıtlarına Ulaşamama” alt kategorisinde 10 katılımcı olumsuz görüş bildirmiştir. Diğer bir alt kategori olan “Belge Oluşturulmaması ve Arşivlenmemesi” probleminde 7 muhakkiklik görevi icra eden okul müdürü görüş bildirmiştir.

Yukarıdaki tabloda belirtildiği üzere muhakkik olarak görev yapan okul müdürlerinin önemli bir kısmı inceleme/ soruşturmanın sağlıklı yürütülmesi ve doğru sonuçlara ulaşma noktasında bilgi ve belgelere, delillere ulaşmada sıkıntı yaşadıklarını belirtmişlerdir:

–“okullarımız genel olarak bilgi ve belge vermede sıkıntı çıkarmıyor. Ama idarecilerin değişmesi, konunun kendisine de dokunabileceği kaygısı sebebiyle, bazen sıkıntı yaşadığımız durumlar oluyor. Özel kurumlarda ise bu durum genelde çok sıkıntılıdır. Sık sık personel değişiyor, arşivleme kaygısı pek olmuyor. Bu sebeple ya belge sunulamıyor ya da çok geç veriliyor”(M10).

Yukarıda Tablo 3’te ikinci alt kategoride “Kamera Kayıtlarına Ulaşamama” hususuyla ilgili 10 katılımcı olumsuz görüş bildirmektedir. Teknolojinin hayatımızda önemli bir yer edindiği bu dönemde Görüntülü Güvenlik Kayıt Sistemleri son derece önem arz etmekte ve nerdeyse yoruma ihtiyaç duyulmayacak şekilde deliller sunabilmekteyken, bilgi elde etmede bu kadar önemli bir aracın teknolojik alt yapı ya da ilgisizlik nedeniyle yeterli düzeyde verimli kullanılamamakta olduğu, görüşmeciler tarafından dile getirilmektedir:

–“...kuruma gittiğimizde kamera kayıtlarını incelemek istediğimizi söylediğimizde, kamera kayıtlarının belli bir süre kayıt aldığı, dolayısıyla eski kayıtların silindiğini söylüyorlar”(M1, M2, M4, M5, M6,M8,M12).

–“dosyalarımızda kamera kayıtlarıyla ilgili görüntüleri incelememiz gerektiğinde, soruşturma sürecinin uzun sürmesi nedeniyle genelde bu kayıtlara ulaşamıyoruz”(M3,M4, M5,M8,M11).

Tablo 3’te yer verdiğimiz üçüncü alt kategori ise “Belge Oluşturulmaması ve Arşivlenmemesi” hususu olarak karşımıza çıkmaktadır. Muhakkiklik görevini icra eden okul müdürlerinden 3 kişi, bu konuyla ilgili olumsuz görüş bildirmiştir. Konu hakkında arşivleme konusunda kurumların sıkıntılı olduğu, gerekli belgelerin arşivlenmediği veya arşiv süresiyle ilgili birtakım sıkıntılar olduğu dile getirilmiştir. Aynı konuda kurumların bünyesinde düzenli arşivlerin olmadığı ve arşivlenmesi gereken belgelerin belli bir arşiv dosyalama sistemine bağlı kalmadan rastgele yapıldığı yönünde görüş bildirilmiştir. Görüştüğümüz okul müdürlerinden M5 ve M6 (kayıt altına alınmaması uyarısı ile) bazı kurumların arşivde ya da dosyalama sisteminde belge bulundurmadıkları ve inceleme/soruşturma açıldıktan sonra belge düzenleye çalışıldığı yönünde kanaate vardıklarını bildirmiştir.

Muhakkik Olarak Görevlendirilen Okul Müdürlerinin İfadelerin Alınmasında Karşılaşılan Problemlerle İlgili Elde Edilen Bulgular

Araştırmada katılımcılara “Yürüttüğünüz soruşturmalar ile ilgili ifadelerin alınması konusunda yaşadığınız sorunlar nelerdir?” sorusu sorulmuş ve verilen cevaplar doğrultusunda aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Muhakkik olarak görevlendirilen okul müdürlerinin tamamı ifadelerin alınmasıyla ilgili görüş bildirmişleridir. Katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir:

–“Öncelikle ifadelerini aldığımız kişilere, olayla ilgimizin olmadığını ve tamamen tarafsız hareket edeceğimizi ve yasalar doğrultusunda bir sonuca varacağımızı söylüyoruz. Bunu söylediğimizde ifade verenler daha rahat davranmaya ve olayları anlatmaya başlıyorlar”(M7).

–“İfadesini alacağımız kişilerin rahat hareket etmesi için tarafsız olduğumuzu ve kimseyi kayırmak için burada olmadığını söylüyoruz. Onların baskı hissetmesi sağlayacak davranışlardan kaçınıyoruz”(M10).

–“İfadesine başvurduğumuz kişi öğretmen ya da memursa, bildiklerini anlatma konusunda tereddüt geçirdiklerini düşünüyorum. Çünkü tarafsız olup olamayacağımızı sorgulayabiliyorlar”(M5).

Yukarıda belirtilen görüşlerden de anlaşılacağı üzere muhakkiklerin ifade alırken bazı sorunlarla karşılaştığı ve ifadesine başvuru alanların genel olarak muhakkiklerin tarafsızlığı, hukuki kurallar doğrultusunda rapor oluşturup oluşturamayacağı konusunda bazı şüphelere sahip olabileceği ortaya çıkmaktadır. Muhakkik olarak görevlendirilen okul müdürleri yaptıkları görüşmelerde, ifadelerin alınması sırasında tarafsız hareket edeceklerini açıklamak durumunda kaldıklarını dile getirmiştir. Okul müdürleri ifadelerine başvurdukları kişilerin güvenlerini kazanmak zorunda olduklarını belirtmiştir.

Bu konuyla ilgili olarak Ayvaz (2017) şunları aktarmaktadır:

Soruşturmalar sırasında, iletişim kurulan kişilerin görülen kusurlarını düzeltmek için müdahalede bulunulmamalı, mesleki normlara uymayan hareketlerin düzeltilmesi amacıyla da olsa tartışmaya girilmemeli, bu tür davranışların şikâyetçi ve sanıklara itiraz hakkı doğuracağı unutulmamalıdır. Soruşturmacılar, soruşturma yaptığı kişiyle tartışmamaya özen göstermelidir (MEB, 2006; Ünal, 2006).

Katılımcıların dile getirdikleri konulardan biri de küçük yaşta bulunan öğrencilerin ifadelerine başvurulurken yaşanan sorunlardır.

Okullarda öğrencilerin ifadelerine başvurulurken dikkat edilmesi gereken durumlar söz konusudur. Öğrencilerin ifadelerine başvurulurken Rehberlik Öğretmeninin hazır bulunması gerekmektedir. Bunun yanında küçük yaştaki öğrenciler soruşturma konusu olan olayı unutabilmektedirler. Küçük yaştaki öğrencilerin ifadelerine başvurulurken öğrencinin psikolojik durumu dikkate alınmalı, ifadeye hazır olup olmadığı belirlenmelidir.

Muhakkik Olarak Görevlendirilen Okul Müdürlerinin Görevin Sonuçlandırılmasında Karşılaştıkları Sorunlarla İlgili Elde Edilen Bulgular

Okul müdürlerinin muhakkik olarak görevlendirilmelerinde “Soruşturmanın tamamlanması ve rapor sürecinde yaşadığınız sorunlar nelerdir?” sorusunun verilen yanıtlar alt kategorilere ayrılarak detaylandırılmıştır. Katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda “mevzuatta karşılığının olmaması” ve “olayın yorumlanarak uygun bir maddeye dayandırılması” ve “raporun sunulması” alt kategorilerine ayrılmıştır.

Tablo 4'te muhakkik olarak görevlendirilen okul müdürlerinin görevin sonuçlandırılmasında karşılaştıkları sorunlarla ilgili elde edilen bulgulara dair alt kategorilere ait verilere yer verilmiştir.

Tablo 4. Okul Müdürlerinin Görevin Sonuçlandırılmasında Karşılaştıkları Sorunlarla İlgili Elde Edilen Bulgular

Alt Kategoriler	f
Mevzuatta karşılığının olmaması	4
Raporun sunulması	2

Tablo 4 incelendiğinde Soruşturmanın tamamlanması ve rapor sürecinde yaşadığınız sorunlar nelerdir? Sorusuna verilen cevaplardan “mevzuatta karşılığının olmaması” alt kategorisine katılımcılardan 4 kişi görüş bildirmiştir. “Raporun sunulması” alt kategorisinde ise 2 kişi görüş bildirmiştir.

Muhakkik Olarak Görev Yapan Okul Müdürlerinin Mevzuatta Karşılığının Olmaması Alt Kategorisine Dair Görüşleri

Katılımcılardan 4 kişi bu kategoriyle ilgili görüş bildirerek, inceleme/soruşturma dosyalarında ortaya çıkan konuların mevzuatta karşılığına rastlayamadıklarını, dolayısıyla bu durumun yapılan işlemle ilgili önemli bir sorun oluşturduğunu dile getirmiştir:

– “... daha önce farklı kanunlar doğrultusunda raporlar oluşturulurdu ve gerekli tekliflerde bulunurduk. Ama şimdi sadece 657'nin 125. Maddesine göre teklifte bulunuyoruz. Ama birbirine uymuyor. Ne yapıyoruz dersiniz. Bir maddesine uyduruyoruz. ...” (M7).

– “657 sayılı Devlet Memurları Kanunu bildiğiniz gibi genel yani tüm memurlara yönelik. Ama biz okulu, öğrenciyi, araç gereci, veliyi konuşuyoruz. Milli eğitime uymuyor. Eğitim konusunda özel kanun olmalı...” (M11).

– “Yaptığımız soruşturmalarda bazen öyle durumlar oluyor ki, karşılığında ne ceza önerceğiniz ve ya hangi maddeye uyduracağımız tamamen sizin yorumunuza kalıyor. Yani bir olayla ilgili ben “kınama” önerirken; siz “aylıktan kesme” önerebilirsiniz” (M3).

– “... daha önce yaptığımız soruşturmalarda 1702 ve 4357'ye göre karar veriyorduk. Şimdi sadece 657 tek başına yeterli gelmiyor” (M8).

Muhakkik Olarak Görev Yapan Okul Müdürlerinin Raporun Sunulması Alt Kategorisine Dair Görüşleri

Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı kurumlarda inceleme/soruşturma raporları Bakanlık tarafından yayımlanan denetim rehberlerinde izah edilmiştir. Genel olarak giriş, soruşturma konusu, soruşturma, tahlil ve münakaşa, sonuç ve teklifler, dizi pusulası ve ekler bölümlerinden oluşan rapor muhakkikler tarafından hazırlanarak Millî Eğitim Müdürlüklerine teslim edilir.

Muhakkik olarak görev yapan okul müdürlerimizden 2 kişi rapor sunulması aşamasıyla ilgili görüş bildirmiştir:

– “ben dosyayı tamamlıyorum ve raporumu ilçeye sunuyorum. Peşimden arıyorlar ve çeşitli düzeltmeler istiyorlar... Genellikle şekil bakımından düzeltmeler, bazen de önerilen cezalarda uygun bulmama durumları oluyor” (M12).

–“genelde bir soruşturmada iki muhakkik oluruz. Dosya tamamlandı rapor tesliminde dört nüsha hazırlıyoruz. Çok fazla kırtasiye oluşuyor. Ama milli eğitim bunu da bize yıkıyor”(M4).

Muhakkik olarak görevlendirilen okul müdürlerinden yukarıda aktardığımız görüşlerle birlikte raporların makama sunulması aşamasında herhangi bir sorun yaşamadığı yönünde görüş bildiren katılımcılar da olmuştur. Genel olarak raporların zaman alması, dosyaların hazırlanması sırasında oluşan kırtasiye ve bunun maliyeti ortak dile getirilen hususlar olmuştur.

Katılımcıların dile getirdikleri diğer bir husus muhakkiklik görevinin hukuki bir süreç olmasıyla ilgilidir. Hukuk bilgisine vakıf olmayan okul müdürleri ilk görevlendirmelerde zorlandıklarını dile getirmişlerdir:

–“... Ben herhangi bir eğitim almadan muhakkik olarak görevlendirildim. İlk görevimde çok zorlandım, ama birkaç görevden sonra konu hakkında detayları iyice öğrenmiş oldum”(M7).

–“biz hukukçu değiliz, öğretmenlik okuduk. Soruşturmalarda öyle görevler geliyor ki avukatları bile zorlayan durumlarla karşılaşılıyor. Bu konuda hukuk bilgisini de içeren yeterli bir eğitimden geçmeliyiz”(M2).

Mevzuattın yorumlanması, yaşanan bir olayda gerçekleştirilen bir fiilin hangi cezai yaptırım gerektirdiği, hangi kanunun hangi maddesine göre teklifte bulunulması gerektiği hususlarının kapsamlı bir eğitimle okul müdürlerine verildikten sonra yapılan muhakkiklik görevlendirmelerinin yerinde olacağı yönünde görüşler aktarılmıştır.

Muhakkiklik Görevini Yapan Okul Müdürlerinin Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Çözüm Önerileri

Bu çalışmada katılımcılarının “Muhakkiklik yapan okul müdürlerinin bu görevi yaparken karşılaştıkları sorunların çözümüne ilişkin önerileri nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplar doğrultusunda alt kategoriler oluşturularak bulgular sınıflandırılmıştır. Çalışma kapsamında “Muhakkiklik Eğitimi”, “Uzmanlaşma” ve “Muhakkiklere Ödenek Sağlanması” alt kategorileri oluşturulmuştur.

Aşağıda Tablo 5’te muhakkiklik görevi yapan okul müdürlerinin karşılaştıkları sorunlarla ilgili getirilen çözüm önerileri alt kategorilere ayrılarak frekans ve yüzde değerleriyle verilmiştir.

Tablo 5. Muhakkiklik Görevini Yapan Okul Müdürlerinin Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Çözüm Önerileri

Alt Kategoriler	f
Muhakkiklere Ödenek Sağlanması Muhakkiklik eğitimi	12
Muhakkiklik eğitimi Uzmanlaşma	10
Uzmanlaşma	8

Katılımcıların Tablo 5’te muhakkiklik görevi yapan okul müdürlerinin karşılaştıkları sorunlarla ilgili getirilen çözüm önerileri alt kategorilere ayrılarak frekans ve yüzde değerleriyle incelendiğinde “muhakkiklik eğitimi” alt kategorisinde 10 görüşmeye katılan okul müdürünün görüş bildirdiği görülmektedir.

Muhakkiklik görevi yapan okul müdürlerini “uzmanlaşma” alt kategorisine 8 kişiyle görüş bildirerek çözüm önerisinde bulunduğu tespit edilmiştir.

Görüşmelere katılan okul müdürlerinin tamamı 12 “muhakkiklere ödenek sağlanması” alt kategorisinde görüş bildirdiği görülmektedir:

–“İnceleme/Soruşturma dosyalarını genellikle gidip ilçeden elden teslim alıyoruz. Ondan sonra dosya üzerinde çalışıyoruz. Tabi bu esnada okul işleri ikinci planda kalıyor. Sonra bunun olay yerinde devam eden çalışması var ki, bazen ilçeye en uzak okuldaki bir olaya gidebiliyorsunuz 40-50 km git gel, ciddi zaman kaybı ve cebimizden giden maliyeti var. Ekstra bir ücret olmasa bile, masraflarımızın karşılanması lazım” (M5).

–“ Çok uzak okullara gidip soruşturma yürüttüğümüz durumlar oluyor. Yol giderleri, yemek giderleri hep bizden gidiyor. Muhakkiklere her dosya için belirli bir ücret ödenmelidir. Mesela görevlendirilen okul müdürüne dosya başına 10 saat ek ders ücreti tahakkuk edilebilir”(M12).

–“Şahsen bir soruşturma yürüttüğümde çok yoruluyorum. Diyelim ki bir ay sürdü. O ay boyunca hem maddi hem de manevi anlamda ciddi bir şekilde yıpranıyordum desem, abartmış olmam”(M2)

Muhakkik Olarak Görev Yapan Okul Müdürlerinin Muhakkiklik Eğitimi Alt Kategorisine Ait Görüşleri

Araştırmaya katılan okul müdürlerinden 10 kişi muhakkiklik eğitimi konusunda çözüm önerisi sunmuştur. Katılımcıların muhakkiklik görevini yaparken karşılaştıkları sorunlarla ilgili olarak getirdikleri çözüm önerilerinden “muhakkiklik eğitimi” alt kategorisinde görüş bildiren okul müdürleri, muhakkiklik eğitimlerinin uygulamalı bir şekilde ve örnek bir olaydan hareketle uygulamanın yapılması gerektiği hususunda birleşmektedir. Benzer şekilde katılımcılar düzenlenen muhakkiklik kurslarının kalabalık olmasıyla ilgili olumsuz görüş bildirerek, düzenlenecek eğitimlerin küçük gruplarla uygulamalı bir şekilde yapılması önerisinde bulunmuştur:

–“okul müdürü olarak atandığım yıl muhakkiklik kursu aldım. Çok uzaktan gidiyordum kursa yorgun oluyordum. Kurs esnasında bir şeyler öğreniyorduk ama kalabalık bir kurs olduğu için de, daha sonra uçup gidiyordu bilgiler. Kursun uygulamalı olması gerekiyor” (M4).

–“... Ben muhakkiklik eğitimi aldım. Bir müfettiş kursu veriyordu ve bir hafta boyunca 70-80 kişi hocanın anlamlarını dinledik, teorik eğitim pek işe yaramıyor, onunla birlikte pratikte yapmalıyız bence ...”(M8).

Muhakkik olarak görevlendirilen okul müdürlerinin bir diğer önerisi de muhakkiklik eğitimlerinin belli periyotlarla yenilenmesi ve güncellenen mevzuat doğrultusunda bu eğitimlerin planlanması olmuştur. Muhakkiklik eğitimlerinin belli periyotlarla yenilenmesi hususu konuyla ilgili önerilen önemli çözüm önerilerinden biri olmuştur.

Muhakkik Olarak Görev Yapan Okul Müdürlerinin Uzmanlaşma Alt Kategorisine Ait Görüşleri

Yukarıda Tablo 5’te, muhakkiklik görevi yapan okul müdürlerinin “uzmanlaşma” alt kategorisine 8 kişiyle görüş bildirerek çözüm önerisinde bulunduğu tespiti yapılmıştı.

Muhakkik olarak görevlendirilen okul müdürlerinden oluşan katılımcılar genel olarak muhakkiklik göreviyle ilgili olarak görevlendirilen kişilerin alanda uzman olması gerektiğini belirtmiştir. Bazı katılımcılar inceleme soruşturma işlemlerinin konunun uzmanı olarak gördükleri Maarif Müfettişleri aracılığıyla yerine getirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Bazı katılımcılar bu konuların hukuki olduğunu ve avukatların ya da hukukçulardan oluşan bir ekip aracılığıyla çözülmesi gerektiğini, bazı katılımcılar ise okul müdürleri içinden il ve ilçe merkezlerinde deneyimli bir ekip kurularak ve konuyla ilgili eğitimleri güncel tutularak, inceleme soruşturma görevlerinin bu ekip aracılığıyla yerine getirilmesi önerisinde bulunmuştur:

– “*Milli eğitim bize bu görevi veriyor ama aslında bu görevin bu alanda uzman kişilere verilmesi gerekir, ben böyle düşünüyorum. Bu konuda aklıma tabi Maarif Müfettişleri geliyor*”(M7).

– “*Muhakkiklik görevinin okul müdürlerine bu haliyle verilmesini doğru bulmuyorum. Birincisi bizim görevimiz eğitim öğretim faaliyetleri ve eğitim öğretimin aksamaması için alınacak önlemler, planlamalar ve denetimlerdir. İkincisi bu görev, öyle basit bir görev değildir. Bir hukukçu gibi hareket etmelisiniz. Yasal düzenlemeleri iyi takip etmeli ve doğru kararlar vermelisiniz. Yoksa vebali büyüktür. Bunun için ya Bakanlığımız bu işlemleri yürütecek uzman bir ekip oluşturacak ya da müfettişlerimiz bu konuları tamamıyla üstlenecekler*”(M10).

– “*okul müdürlerinin muhakkiklik görevi yapısıyla ilgili başka bir çözüm yoksa okul müdürlerinin tamamı yerine belli bir deneyime sahip okul müdürleri içinden her ilçede bir ekip kurularak ve eğitimleri tam verilerek bu kişiler aracılığıyla bu işlemler yapılmalıdır*”(M8).

– “*Benim fikrim, okullarda ya da il ve ilçe milli eğitim müdürlüklerinde konusu suç olan olayların yaşanması durumunda, bu olayların avukatlar aracılığıyla soruşturulması gerekir*”(M3).

Muhakkik Olarak Görev Yapan Okul Müdürlerinin Muhakkiklere Ödenek Sağlanması Alt Kategorisine Ait Görüşleri

Tablo 5’in incelenmesinde “Muhakkiklik yapan okul müdürlerinin bu görevi yaparken karşılaştıkları sorunların çözümüne ilişkin önerileri nelerdir?” sorusuna katılımcıların yüzde yüzü katılım sağlayarak görüş bildirmiştir:

– “*İnceleme/Soruşturma dosyalarını genellikle gidip ilçeden elden teslim alıyoruz. Ondan sonra dosya üzerinde çalışıyoruz. Tabi bu esnada okul işleri ikinci planda kalıyor. Sonra bunun olay yerinde devam eden çalışması var ki, bazen ilçeye en uzak okuldaki bir olaya gidebiliyorsunuz 40-50 km git gel, ciddi zaman kaybı ve cebimizden giden maliyeti var. Ekstra bir ücret olmasa bile, masraflarımızın karşılanması lazım*”(M5).

Muhakkik olarak görev yapan okul müdürleri, soruşturma esnasında ulaşım, beslenme vb. gibi giderleri olduğu hususlarında ortak görüşte birleşmektedir. Verilen muhakkiklik görevleriyle ilgili bir ödenek sağlanması gerektiği, görüşme gerçekleştirdiğimiz tüm katılımcılar tarafından dile getirilmiştir.

Sonuçta muhakkik olarak görev yapan okul müdürleri, yaptıkları inceleme/soruşturmalarla ilgili yaşadıkları sorunların çözümüne ilişkin çeşitli önerilerde bulunmuştur. Genel olarak okul müdürlerinin alınacak nitelikli bir eğitimden

sonra görev verilmesi ve eğitimlerin değişen mevzuat doğrultusunda yenilenmesi yönünde çözüm önerisinde buldukları tespit edilmiştir. Aynı şekilde muhakkik olarak görevlendirilen okul müdürlerinden oluşan araştırma katılımcıları inceleme ve soruşturmaların uzmanlık gerektiren bir çalışma olduğunu belirterek uzman kişilerce bu görevin yerine getirilmesi gerektiği hususu üzerinde durmuştur. Muhakkik olarak görevlendirilen okul müdürlerine ödenek sağlanması hususu tüm katılımcılar tarafından dile getirin bir durum olmuştur.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışma, okul müdürlerinin muhakkik olarak görevlendirilmeleri ile ilgili ortaya çıkan sorunları belirlemek için yapılmıştır. Muhakkik olarak görevlendirilen okul müdürlerinin bu görevlerini icra ederken yaşadığı sorunlar ve bu sorunların çözümüyle ilgili katılımcıların önerileri ortaya konulmuştur.

Muhakkik olarak görevlendirilen okul müdürlerinin göreve ilişkin emrin alınması alt problemiyle ilgili olarak, şikâyetlerin tam olarak dosyaya yansıtılmaması ya da eksik yansıtılması sorununun çok sık karşılaşılan bir problem olmamakla birlikte muhakkiklerin karşılaştığı sorunlar arasında yer almaktadır. Şikâyetlerin inceleme/soruşturma olurunda net ifade edilememesi, olur içeriğinin net ve açık olmaması İlköğretim Müfettişlerinin Disiplin Soruşturması Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar adlı çalışmada Beyhan (2008) tarafından ortaya konulmuştur.

Muhakkik olarak görevlendirilen okul müdürlerinin muhakkiklik görevleri sırasında 657 sayılı yasaya göre suç olmayan hususların inceleme/soruşturma dosyalarında yer almasının gereksiz yere zaman kaybı ve boşa harcanmış emeğe neden olduğu belirtilmiştir.

Katılımcılar kendilerine ilk defa görev verildiğinde heyecanlandıklarını belirtmişlerdir. Akan (2016), daha önce inceleme/soruşturma görevi yapmamış öğretim üyelerinin, ilk kez görev tebliğinde, bu görevi nasıl yapacakları yönünde paniğe kapıldıklarını ve bu panikle öğretim üyelerinin kaçma eylemine yöneldiğini ve buna bağlı olarak stres yaşadıklarını belirtmektedir.

Okul müdürlerinin muhakkik olarak görevlendirilmesinde bilgi ve belgeye ulaşılmasıyla ilgili karşılaştıkları sorunlarla ilgili şu sonuçlara ulaşılmıştır. Okul müdürleri bilgi ve belgelere ulaşmada sorun yaşadığını, kamera kayıtlarına ulaşmadığını belirtmektedir. Konuyla ilgili olarak belge oluşturulmaması ya da arşivlenmemesiyle ilgili olarak sorun yaşandığı belirtilmektedir. Genel olarak muhakkik olarak görevlendirilen okul müdürlerinin bilgi ve belgelere ulaşmada sorunlarla karşılaştığı ifade edilmektedir.

İfadesine başvuru alanları genel olarak muhakkiklerin tarafsızlığı, hukuki kurallar doğrultusunda rapor oluşturup oluşturamayacağı konusunda bazı şüphelere sahip olmasından dolayı, ifade verecek kişide güven uyandırılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Küçük yaşta olan öğrencilerin ifadelerine rehber öğretmen nezaretinde alınması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

İnceleme/soruşturmalara konu olan olayların, ilgili mevzuatta bir karşılığının olmaması sebebiyle muhakkiklerin görevleri esnasında bazı olayları kanunla ilişkilendiremedikleri sonucuna varılmaktadır. Beyhan (2008) tarafından yapılan çalışmada, "fiilin tam karşılığının yasaların cezayı öngören maddelerinde

yer almaması isabetli teklifte bulunulmasını güçleştirmektedir” sonucuna vardığı görülmektedir. Okul müdürlerinin mevzuatı yorumlama ve fiillerin cezai yaptırım karşılıkları ile teklifte bulunulacak kanun maddesinin doğru seçiminde yeterli hukuki bilgiye sahip olmadığı sonucuna varılmaktadır.

İnceleme/soruşturma dosyalarının raporlaştırılması zaman kaybına ve kırtasiye maliyetinin oluşmasına neden olmaktadır. Bu bulgunun Özmen ve Şahin (2010) tarafından yapılan çalışmadaki, evrakların çokluğu ve incelemesinin zaman aldığı bulgusuyla benzer sonuç ortaya koymaktadır. İnceleme/soruşturmaların zaman alması ve iş yükü oluşturması bulgusu Akan’ın (2016) araştırmasında da yer almıştır.

Muhakkiklik eğitimlerinin uygulamalı bir şekilde ve örnek bir olaydan hareketle uygulamalı yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır. Dal’ın (2019) çalışmasında eğitim alan muhakkiklerin kendilerini yeterli bulmadıkları bulgusu da verilecek eğitimin nitelikli olması gerektiğini ortaya koymaktadır. Sabancı ve Akcan’ın (2019) çalışmasında da okul müdürlerinin görevleriyle ilgili temel bilgi ve becerilere yönelik, uygulamalı eğitim almaları gerektiği sonucuna varılmıştır.

Okul müdürlerine muhakkiklik eğitimi verildikten sonra bu görevlendirmelerin yapılması ve eğitimlerin belli periyotlarla tekrarlanması gerekmektedir. Dal (2019), Okul müdürlerinin kendilerine verilen kısa süreli eğitimlerin bu derece hukuki uzmanlık gerektiren bir iş için yeterli olmadığını ve netice olarak kendilerini yeterli görmediklerini ifade ettiğini belirtmektedir.

Araştırmada dikkat çeken önemli bir sonuç muhakkiklere ödenek sağlanması yönündeki görüşlerdir. Bu konuda katılımcıların tamamı muhakkiklik görevi ile görevlendirilen okul müdürlerine ödenek sağlanması gerektiğini ve bunun ek ders ücreti olarak, örneğin 10 saatlik ek ders saati olarak düzenlenmesi gerektiğini belirtmektedir. Ayvaz’ın (2017) muhakkiklik yapan okul müdürlerine ek ders ücreti ödenmesi gerektiği bulgusu ile DAL’ın (2019) çalışmasında elde ettiği, muhakkiklere ödenek ödenmesi gerektiği bulgusu benzer nitelik taşımaktadır.

Çalışma neticesinde aşağıdaki önerilerde bulunma kanaatine varılmıştır:

1. Muhakkik olarak görevlendirilen okul müdürlerine yapılacak görev tebliğlerinin anlaşılır ve net olması, dosyaların tam olması gerekmektedir.
2. İl ve İlçe Millî Eğitim Müdürlüklerinde incele/soruşturma komisyonları kurulmalı ve bu komisyonların yapılan şikâyetleri incelemesinden sonra, konusu suç olan dosyalarla ilgili görevlendirme yapılmalıdır.
3. Muhakkik olarak görevlendirilen okul müdürlerinin bu görevlerini tarafsız bir şekilde mevzuatta uygun yerine getirmeleri gerekmektedir.
4. Okul yöneticilerinin nitelikli ve belli sürelerle yenilenen eğitimlerle donanımlı hale getirilmesi gerekmektedir.
5. Muhakkik olarak görevlendirilen okul müdürlerinin, bu görevlerini yerine getirebilecekleri kadar süreyle görevli izinli sayılmaları gerekmektedir.
6. Muhakkik olarak görevlendirilen okul müdürlerinin, bu görevlerine karşılık belli bir ücret verilmelidir.

- Akan, D. (2016). Akademisyenlerin inceleme soruşturma görev zorluklarına ilişkin görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(33), 212-226. <https://dergi-park.org.tr/en/download/article-file/183490>
- Ayvaz, M. (2017). *Okul müdürlerinin muhakkiklik görevine ilişkin görüşleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi.
- Arıca, M.N. (2006). *Memur suçları ve soruşturması*. Arıca Yayınları.
- Balcı, A. (2015). *Sosyal bilimlerde araştırma-yöntem, teknik ve ilkeler*. Pegem A. Yayıncılık.
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 231-274. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/bitlissos/issue/38061/399955>
- Başar, H. (2000). *Eğitim denetçisi*. Pegem A Yayıncılık.
- Başaran, İ.E. (1996). *Eğitim Yönetimi*. Yargı Matbaası.
- Başköy, S. (2006). *Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yargılanması hakkında kanunun uygulanması*. Anıl Matbaası.
- Beyhan, A. (2008). İlköğretim müfettişlerinin disiplin soruşturması sürecinde karşılaştıkları sorunlar. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi.
- Bilirkişilik Yönetmeliği, (2017, 3 Ağustos). Resmî Gazete (30143). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/08/20170803-2.htm>
- Ceza Muhakemesi Kanunu. (2004, 17 Aralık). Resmî Gazete (25673). <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5271.pdf>
- Creswell, John W., (2021). *Nitel araştırma yöntemleri beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni*. (M. Bütün – S. B. Demir, Çev. Ed; 3. baskı). Siyasal Kitapevi.
- Şirin & Dal. S. (2019). Okul müdürlerinin muhakkiklik görevine ilişkin görüşleri (Bağcılar, Bakırköy, Başakşehir, Esenler ve Zeytinburnu Örneği). *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi*, 11(3), 215-240. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iaud/issue/46720/585975>
- Düztepe, H. (2019). *Öğretmen, yönetici ve müfettişlerin okul müdürlerinin muhakkiklik görevlerine ilişkin görüşleri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi.
- Devlet Memurları Kanunu. (1965, 23 Temmuz). Resmî Gazete (12056). <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.657.pdf>
- Karasar, N., (2009) *Araştırmalarda rapor hazırlama*. Nobel Yayıncılık.
- MEB, (2007). *Disiplin amirleri ve muhakkikler için soruşturma rehberi*. Teftiş Kurulu Başkanlığı Yayınları.
- MEB, (2008). *Disiplin amirleri ve muhakkikler için soruşturma rehberi*. Teftiş Kurulu Başkanlığı Yayınları.
- MEB, (2022). *İnceleme ve soruşturma ile ön incelemede kullanılacak belge örnekleri*. <https://tkb.meb.gov.tr/www/egitim-mufettisligi-baskanliklari-belge-ornekleri/icerik/193>
- Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yargılanması hakkında kanun, (1999, 4 Aralık). Resmî Gazete (23896). <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.4483.pdf>
- Millî Eğitim Temel Kanunu, (1973, 24 Haziran). Resmî Gazete (14574). <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1739.pdf>

- Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği (2014, 26 Temmuz). Resmî Gazete (29072), <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1703.pdf>
- Kocabıyık, O. (2015). Olgubilim ve gömülü kuram: Bazı özellikler açısından karşılaştırma. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6 (1), 55-66. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/trkefd/issue/21483/230242>
- Özmen, F. & Şahin, Ş. (2010). İlköğretim müfettişlerinin soruşturma görevi yerine getirirken karşılaştıkları sorunlar. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (15), 92-109. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/zgefd/issue/47950/606700>
- Sabancı, A. & Akcan, N. (2019). Okul müdürlerinin ders denetimi görevlerinin rehberlik etkiliği açısından değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(5), 1893-1910. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.2869>
- Salihoğlu, E. & Demirkol, S. (2005). 4483 sayılı kanun ile memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yargılanması öncesi aşamaya ilişkin usul ve işlemler. Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.
- Şişman, M. (2002). *Eğitimde mükemmellik arayışı: Etkili okullar*. Pegem Yayıncılık.
- Pınar, İ. (2013). *Disiplin suç ve cezaları ve disiplin hukuku*. Seçkin Yayınları.
- Taymaz, H. (2009). *Okul yönetimi*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Taymaz, H. (2002). *Teftiş kavramlar, ilkeler, yöntemler*. Pegem-A Yayıncılık.
- Türtep, (2019). Okul yönetimi. <https://oys.yesevi.edu.tr/dersIcerikView&dId=squki4iS&dIID=r6adi4iS>
- Türk Ceza Kanunu. (2004, 12 Ekim). Resmî Gazete (25611) <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5237.pdf>
- Türk Dil Kurumu. (t.y.). Muhakkik. *Güncel Türkçe Sözlük*. <https://sozluk.gov.tr/>
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, T. Dilek, M. Er, M. V. Yaşar, M. Sakarya, H. Özcan, Y. Z. & Kaya, T. (2006). *İnceleme soruşturma ve ön inceleme rehberi*. Millî Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı.

